

Års- og vurderingsplan – Natur, miljø og friluftsliv

Selsbakk skole alle trinn

Formål

Valgfagene skal bidra til at elevene, hver for seg og i fellesskap, styrker lysten til å lære og opplever mestring gjennom praktisk og variert arbeid. Valgfagene er tverrfaglige og skal bidra til helhet og sammenheng i opplæringen.

For å bevare biologisk mangfold og sikre bærekraftig utvikling skal elevene bli bevisste på at natur og miljø har en tålegrense som ikke bør overskrides. Naturen brukes til rekreasjon, naturopplevelser, næringsvirksomhet, dyrking og høsting. Det er viktig å ta vare på naturen og kunne benytte de ressurser som finnes der, på en bærekraftig måte. Kunnskap om samspillet mellom mennesket, natur og miljø skal bidra til å skape et bevisst forhold til naturen.

I valgfaget natur, miljø og friluftsliv deltar elevene i aktiviteter knyttet til friluftsliv eller naturbruk som gir opplevelser, og som kan lære dem å bruke naturen på en hensiktsmessig måte. Faget skal legges til rette for at elevene får bruke sansene, får stimulert nysgjerrigheten og blir glad i naturen. De skal også lære å tolke tegn i naturen.

Valg av varierte læringsarenaer og metoder skal gi elevene mulighet til å arbeide praktisk med klima- og miljøspørsmål og til å engasjere dem i spørsmål om bærekraftig utvikling. Elevene må kjenne til hvordan de bør handle lokalt for eventuelt å kunne se klima- og miljøspørsmål i en global sammenheng. Valgfaget vil kunne gi elevene viktig innsikt ved at de lærer å finne informasjon hos organisasjoner fra inn- og utland.

Valgfaget henter hovedelementer fra naturfag, samfunnsfag og kroppsøving, men kan også hente elementer fra mat og helse, RLE, musikk og kunst og håndverk/duodji.

Skolen kan velge å legge til rette for forberedelse til jegerprøven.

Friluftsliv

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- 1 Ferdes mest mulig sporløst, trygt og respektfullt i ulike typer natur og værforhold
- 2 Gjøre veloverveide valg av rute og leirplass
- 3 Dyrke, jakte eller høste fra naturen og benytte, tilberede eller oppbevare ressursene
- 4 Forklare hvordan allemannsretten og regler for høsting, jakt, fangst og fiske regulerer ferdsel og bruk av naturen i lokalmiljøet eller regionen

Miljø

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- 5 Kartlegge hvordan naturen brukes i lokalmiljøet og vurdere om det er en bærekraftig forvaltning av ressursene
- 6 Utforske og registrere lokale miljøendringer og reflektere over mulige forklaringer til endringene
- 7 Foreslå tiltak som kan bidra til å hindre uønskede miljøendringer

Mnd	Tema	Mål (fra Kunnskapsløftet)	Litteratur /ressurser	Vurdering (hvordan)	Kjennetegn på høy måloppnåelse (Udir)
Aug ust	Hvordan ferdes i naturen	1 Ferdes mest mulig sporløst, trygt og respektfullt i ulike typer natur og værforhold	“26 kjappe kurs i friluftsliv”	I dette faget vil elevmedvirkning være sentralt. Elever og lærer vil derfor i fellesskap bestemme hvordan vurderingen skal foregå.	I dette faget vil elevmedvirkning være sentralt. Elever og lærer vil derfor i fellesskap bestemme hva som er høy måloppnåelse.
	Forskjellige typer turer	2 Gjøre veloverveide valg av rute og leirplass	DNT		Men generelt vil dette kunne si for et gitt tema:
Sep tem ber	Kart og karttegn	3 Dyrke, jakte eller høste fra naturen og benytte, tilberede eller oppbevare ressursene	Nærmiljøet	Gruppearbeid	-kunne innhente nødvendig informasjon og vurdere kvaliteten på dette
	Fisking i ferskvann	4 Forklare hvordan allemannsretten og regler for høsting, jakt, fangst og fiske regulerer ferdsel og bruk av naturen i lokalmiljøet eller regionen	Foreninger	Tur	-vise at man har forstått informasjonen
	Mat på primus/bål	6 Utforske og registrere lokale miljøendringer og reflektere over mulige forklaringer til endringene	Trondheim kommune	Samarbeid	-kunne bruke informasjonen i praksis
					-kunne reflektere om utfordringer i forbindelse med aktuelt tema
					-planlegge godt

HØSTFERIE

HØSTFERIE					
Okt obe r	Høsttur på sykkel	1 Ferdes mest mulig sporløst, trygt og respektfullt i ulike typer natur og værforhold	Internett	Planlegge tur	På skolen:
	Kart og kompass	2 Gjøre veloverveide valg av rute og leirplass		Være på tur	• delta aktivt i timene • samarbeide • positiv innstilling til faget • fordele oppgaver rettferdig • være inkluderende • deler ideer og bidrar til fellesskapet • evne til å planlegge en gjennomførbar tur
Nov em ber	Førstehjelp	3 Dyrke, jakte eller høste fra naturen og benytte, tilberede eller oppbevare ressursene		Lære å bruke kart og kompass	• sporløs ferdse (plukk opp både din egen og andres søppel) • kjennskap til allemannsretten
	Lage turmat	4 Forklare hvordan allemannsretten og regler for høsting, jakt, fangst og fiske regulerer ferdsel og bruk av naturen i lokalmiljøet eller regionen		Enkel førstehjelp på tur	• ha respekt for naturen og alt som lever der, både dyr og planter • positiv innstilling • samarbeid • pakke sekken riktig (riktig klær etter vær og forhold) • lytte til alles mening
	Hodelykttur	5 Kartlegge hvordan naturen brukes i lokalmiljøet og vurdere om det er en bærekraftig forvaltning av ressursene		Turmat er mer enn pølse og marshmellow ;-)	• oppmuntre, hjelpe, respektere og motivere hverandre • bidra til fellesskapet ved å bære fellesting, hjelpe til, dra i gang fellesaktiviteter • være hjelpsomme og hyggelig til hverandre • vente på hverandre • bidra uten å bli spurt • være løsningsorientert • være inkluderende • kunne bruke kart og kompass • ferdigheter og kunnskaper
Des em ber	Noen timer vil bli avspasert underveis, elevene vil da få				

	beskjed om dette i forveien.				
JULEFERIE					
Jan uar	Pakkliste, sporløs ferdse og sportegn Vintertur med ski (sportegn, bål) Vintertur på skøyter	1 Ferdes mest mulig sporløst, trygt og respektfullt i ulike typer natur og værforhold 2 Gjøre veloverveide valg av rute og leirplass 3 Dyrke, jakte eller høste fra naturen og benytte, tilberede eller oppbevare ressursene 4 Forklare hvordan allemannsretten og regler for høsting, jakt, fangst og fiske regulerer ferdse og bruk av naturen i lokalmiljøet eller regionen		Tur	På skolen: • delta aktivt i timene • samarbeide • positiv innstilling til faget • fordele oppgaver rettferdig • være inkluderende • deler ideer og bidrar til fellesskapet • evne til å planlegge en gjennomførbar tur På tur: • sporløs ferdse (plukk opp både din egen og andres søppel) • kjennskap til allemannsretten • ha respekt for naturen og alt som lever der, både dyr og planter • positiv innstilling • samarbeid • pakke sekken riktig (riktig klær etter vær og forhold) • lytte til alles mening
Feb ruar	Bygging av Igloo	5 Kartlegge hvordan naturen brukes i lokalmiljøet og vurdere om det er en bærekraftig forvaltning av ressursene		Rapport	• oppmuntre, hjelpe, respektere og motivere hverandre • bidra til fellesskapet ved å bære fellesting, hjelpe til, dra i gang fellesaktiviteter • være hjelpsomme og hyggelig til hverandre • vente på hverandre • bidra uten å bli spurt • være løsningsorientert • være inkluderende • kunne bruke kart og kompass • ferdigheter og kunnskaper

VINTERFERIE

Miljøprosjekt

Diskutere
miljøspørsmål.Fordeler og
ulemper ved
ombygging av
landskapet.
(båthavn,
vindmøller,
alpinanlegg,
bygging på dyrket
mark...)

Skiturer

Skøytetur

1 Ferdes mest mulig sporløst, trygt og
respektfullt i ulike typer natur og
værforhold2 Gjøre veloverveide valg av rute og
leirplass3 Dyrke, jakte eller høste fra naturen og
benytte, tilberede eller oppbevare
ressursene4 Forklare hvordan allemannsretten og
regler for høsting, jakt, fangst og fiske
regulerer ferdsel og bruk av naturen i
lokalmiljøet eller regionen

Gruppearbeid

På skolen:

- delta aktivt i timene
- samarbeide
- positiv innstilling til faget
- fordele oppgaver rettferdig
- være inkluderende
- deler ideer og bidrar til fellesskapet
- evne til å planlegge en gjennomførbar tur

På tur:

- sporløs ferdsel (plukk opp både din egen og andres søppel)
- kjennskap til allemannsretten
- ha respekt for naturen og alt som lever der, både dyr og planter
- positiv innstilling
- samarbeid
- pakke sekken riktig (riktig klær etter vær og forhold)
- lytte til alles mening
- oppmuntre, hjelpe, respektere og motivere hverandre
- bidra til fellesskapet ved å bære fellesting, hjelpe til, dra i gang fellesaktiviteter
- være hjelpsomme og hyggelig til hverandre
- vente på hverandre
- bidra uten å bli spurt
- være løsningsorientert
- være inkluderende
- kunne bruke kart og kompass
- ferdigheter og kunnskaper

Mar
s

PÅSKEFERIE

Apri
l

	Noen timer vil bli avspasert underveis, elevene vil da få beskjed om dette i forveien.	1 Ferdes mest mulig sporløst, trygt og respektfullt i ulike typer natur og værforhold 2 Gjøre veloverveide valg av rute og leirplass 3 Dyrke, jakte eller høste fra naturen og benytte, tilberede eller oppbevare ressursene 4 Forklare hvordan allemannsretten og regler for høsting, jakt, fangst og fiske regulerer ferdsel og bruk av naturen i lokalmiljøet eller regionen	Udir	Rapport Tur	På skolen: ● delta aktivt i timene ● samarbeide ● positiv innstilling til faget ● fordele oppgaver rettferdig ● være inkluderende ● deler ideer og bidrar til fellesskapet ● evne til å planlegge en gjennomførbar tur På tur: ● sporløs ferdsel (plukk opp både din egen og andres søppel) ● kjennskap til allemannsretten ● ha respekt for naturen og alt som lever der, både dyr og planter ● positiv innstilling ● samarbeid ● pakke sekken riktig (riktig klær etter vær og forhold) ● lytte til alles mening ● oppmuntre, hjelpe, respektere og motivere hverandre ● bidra til fellesskapet ved å bære fellesting, hjelpe til, dra i gang fellesaktiviteter ● være hjelpsomme og hyggelig til hverandre ● vente på hverandre ● bidra uten å bli spurt ● være løsningsorientert ● være inkluderende ● kunne bruke kart og kompass ● ferdigheter og kunnskaper
Mai	Overnattingstur				
Juni	Hvis det blir mulig, ellers annen/andre turer (fot, sykkel) (elevene planlegger)	6 Utforske og registrere lokale miljøendringer og reflektere over mulige forklaringer til endringene 7 Foreslå tiltak som kan bidra til å hindre uønskede miljøendringer			

